

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016 – 2018

667/00.04.01/2014

YLK 18.08.2015 § 78

Lisätiedot:

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. (09) 5056234
Kuntatekniikkapäällikkö Jaakko Koivunurmi, puh. (09) 5056756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma vähintään kolmeksi vuodeksi, joista ensimmäinen on talousarviovuosi. HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 12.6.2015, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 28.8.2015 mennessä jäsenkuntien lausunnot toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2016 – 2018 ennen sen hyväksymistä.

Lausuntopyyntö on esityslistan **oheismateriaalina**. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2016 – 2018 on nähtävillä kokouksessa ja se löytyy myös HSY:n internet –sivuilta osoitteesta:

<https://www.hsy.fi/fi/tietoa-hsy/hallitus-ja-paatokseteko/Sivut/Esityslistat-ja-poytakirjat.aspx>

Hallitus, pöytäkirja 12.06.2015, § 69 alustava TTS 2016 – 2018 (jäsenkunnille lausuntoja varten).

HSY:n hallitus on ottanut toiminnassaan ja vuoden 2016 talousarvion valmistelussa huomioon pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän 20.2.2015 hyväksymät omistajaohjauksen tarkistettut tavoitteet tälle valtuustokaudelle. Tavoitteet on huomioitu alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelussa:

- tuottavuuden nousun tulee olla vähintään 1,5 % / vuosi. Vesihuollon osalta pyritään korkeampaan tuottavuuden nousuun,
- vesihuollon osalta tavoitteena tulee olla vesihuollon tariffien reaalisten hinnankorotusten hillitseminen tuottavuutta lisäävillä toimenpiteillä,
- investointien kokonaistaso on mitoitettava rahoituksellisesti kestäväle tasolle,
- jätehuollon investoinnit on mitoitettava siten, että jätehuollon omavaraisuusaste kääntyy nousuun,

- peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain.

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2016 – 2018 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020, josta jäsenkunnat antoivat lausuntonsa vuosi sitten edellisen TTS-lausunnon yhteydessä.

Toiminta- ja taloussuunnitelmakauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät:

- ympäristön tila on parantunut,
- toimintavarmuus on korkea ja verkostojen toiminta on optimoitu,
- HSY:n palvelut vastaavat asiakasryhmien tarpeisiin ja asukaskokemus on parantunut,
- HSY:llä on merkittävä rooli alueen materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisessa sekä materiaalivirtojen hyödyntämisessä ja
- tuottavuus on merkittävästi ja mitattavasti parantunut ja rahoituksen hallittu tasapaino on saavutettu niin, että myös investointimenot kateetaan tulorahoituksella.

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016 – 2018

Käyttötalous:

Veden tuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,3 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 0,9 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2016 arvio laskutettavan vedenmyynnin määrästä on n. 72,2 miljoonaa m³ tuotannon ollessa 90,0 miljoonaa m³. Jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan n. 136,1 miljoonaa m³.

Vuonna 2016 asiakaskiinteistöiltä kuljetetaan jätteitä yhteensä n. 261 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä 216 000 tonnia ja Ämmässuon jätteenkäsittelykeskukseen 255 000 tonnia, joista hyödynnettäviä jätteitä on n. 200 000 tonnia, maa-aineksia 45 000 tonnia ja muita jätteitä 10 000 tonnia.

Vuonna 2016 HSY:n keskimääräinen henkilöstömäärä on 770,5 htv (v. 2015 780,7 htv).

HSY:n toimintatulot vuonna 2016 ovat 350,6 milj. €, mikä on 6,3 milj.€ (1,8 %) enemmän kuin v. 2015. Tulojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien muutokset ja 1,4 % inflaatiokorotus. Vesihuollossa on lisäksi tehty hintoihin 2,2 % reaalikorotus. Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksuosuudet muista kuin vesihuollon ja jätehuollon tehtävistä. Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat n. 1 % HSY:n toimintatuloista. Kuntaosuuksilla katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saatavilla tuloilla.

Kauniaisten perussopimuksen mukainen maksuosuus jäsenkuntien maksuosuuksista on 1 %, mikä tarkoittaa suunnitelmakaudella 43.000 € v.

2016, 44.000 € v. 2017 ja 44.000 € v. 2018. Kuluvan vuoden kuntaosuus on 41 000 €. Osuus on budjetoitu ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

Toimintamenot vuonna 2016 ovat 182,5 milj. €, 2,7 milj. € (-1,5 %) vähemmän kuin v. 2015. Toimintakulujen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävät kustannustason nousut, kuten sähkövero jätevedenpuhdistuksen omasta sähköntuotannosta.

Toimintatuottojen ja –kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2016 on 169,9 milj. € (48,5 %), kun se talousarviossa 2015 on 160,7 milj. € (46,7 %). Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 180,8 milj. € (51,5 %) vuonna 2018.

Rahoituskulut vuonna 2016 ovat yhteensä 68,1 milj. €, mikä on 1,0 milj. € vähemmän kuin v. 2015 korkotason pysyessä edelleen matalalla tasolla.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate on vuonna 2016 101,8 milj. €, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 195,2 milj. €. Myös vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä n. 308 milj. €. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2016 on vuosikatteesta vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen jälkeen 5,6 milj. € ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarauksen purkamisesta aiheutuvien tilinpäätöskirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on 5,9 milj. €. Yhteenvedo tuloslaskelmasta on esityslistan **oheismateriaalina**.

Investoinnit:

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään vesihuollon investointistrategiaan ja investointiohjelmaan 2015-2024 ja jätehuollon investointiohjelmaan 2015-2024. Taloussuunnitelmassa on huomioitu suunnitelmakaudelle siirtyneet investoinnit, Blominmäen jätevedenpuhdistamon päivitetyn hankesuunnitelman mukainen kustannusten nousu ja uusi Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksen yleissuunnitelma.

Vuonna 2016 investoinnit ovat yhteensä 168,2 milj. €, josta 153,4 miljoonaa on vesihuollon ja 12,8 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Vesihuollossa toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämät investoinnit suunnitelmakaudella 2016 – 2018 ovat yhteensä 97,1 milj. €. Suunnitelmakauden merkittäviä hankkeita ovat mm. Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari ja Kalasatama Helsingissä sekä Kivistön alue Vantaalla.

Vedenhankinnan- ja puhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle ovat yhteensä 22,4 milj. €. Merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Vanhankaupungin ja Pitkälän vedenpuhdistuslaitosten kapasiteetin nostaminen.

Vedenjakelun ja viemäroinnin investoinnit suunnitelmakaudelle ovat yhteensä 166,5 milj. €. Merkittävimmät investoinnit ovat runkojohtohankkeita, kuten Kivistön alueen linjat (10 km) ja Länsi-Espoon runkovesijohto (14

km). Kauniaisten kaupungin alueella HSY toteuttaa runkovesijohdon ja viemäritunnelin saneerauksen. Merkittävimmät viemärintiijärjestelmän investoinnit suunnitelmakaudella ovat pääviemärihankkeita, kuten Länsi-Vantaan ja Koillis-Espoon viemärinti (15 km) sekä Mäntymäki-Vallila tunneli (2,7 km).

Jätevedenpuhdistuksen investoinnit suunnitelmakaudelle 2016 – 2018 ovat yhteensä 189,9 milj. €. Osakokonaisuuden merkittävin investointi on Blominmäen jätevedenpuhdistamo, jonka rakentamiseen on suunnitelmakaudella varattu 173,4 milj. €.

Jätehuollon viime vuosien merkittävin yksittäinen investointihanke on Ämmässuon v. 2015 valmistuva biokaasulaitos. Jätehuollon Sortti-asemaverkosto laajentuu suunnitelmakaudella Kirkkonummelle.

Rahoitus:

Kuntayhtymä rahoittaa toimintansa vesi- ja jätehuoltotoimintojen maksuilla, jäsenkuntien asukasluvun suhteessa jaetuilla kuntaosuuksilla ja muilla mahdollisilla tuloilla.

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,2 miljardia €, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua lainaa vuoden 2015 talousarvion mukaan 250,8 milj. €.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 308 milj. € riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 108 miljoonalla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 451 milj. €.

Lähivuosien erittäin suurista investointimenoista johtuen HSY:n omavaraisuusaste heikkenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2018 lopussa arvioidut 23,2 %, kun viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 25,0 %.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä on profiloitunut luotettavana vesi- ja jätehuollon palvelujen sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana.

Tavoitteeksi asetettu rahoituksen tasapaino niin, että myös investointimenot katetaan tulorahoituksella ei vesihuollon osalta ilman merkittäviä takakorotuksia ole taloussuunnitelmakaudella realistinen tavoite toimialan suurien investointihankkeiden vuoksi. Rahoitussuunnitelma sisältääkin ulkopuolista lainaa merkittävässä määrin. Pitemmällä aikavälillä tähän rahoituksen tasapainoon toki tulee pyrkiä. Samalla on huolehdittava taksojen kohtuullisuudesta siten, että korotukset vastaisivat korkeintaan yleisen kustannustason nousua. Jätehuollon osalta tasapainoon päästäneen.

Tuottavuuden nousu on kannatettava tavoite, joka on kehittynytkin HSY:ssä myönteiseen suuntaan. Osittain sen toteutuminen suunnitelmakaudella perustuu kuitenkin vesihuollon taksojen reaalkorotuksiin yleistä kustannus-

tason nousua enemmän. Henkilöstön määrän maltillinen vähentäminen vastaa myös tuottavuuden parantamisen tavoitteeseen.

Toimintavarmuuteen ja verkostojen toiminnan optimointiin liittyvät hankkeet ovat erittäin tärkeitä ja niihin tulee jatkossakin HSY:n ydintehtävänä kiinnittää eniten huomiota. Strategisena tavoitteena oleva ympäristön tilan parantamiseen tähtäävät toiminnot ovat erittäin kannatettavia ja HSY:n mahdollisuudet seudullisena toimijana koordinoita tehokkaita materiaalivirtoja tulee ilman muuta hyödyntää. Tässä HSY on tehnytkin hyvää työtä.

Kauniainen on tyytyväinen yhteistyöhön HSY:n kanssa käytännön hankkeissa. HSY:n ja jäsenkuntien kesken tehty puitesopimus kuntatekniikan yhteistyöstä täsmentää menettelytapoja ja yhteistyötä sekä selkeyttää kustannusjaon määrittelyä vesihuoltoinvestoinneissa. Puitesopimuksen jälkeen parhailaan laadittavana olevat lukuisat kaupunkikohtaiset erillissopimukset vaikuttavat kuitenkin raskaalta ja työläästi ylläpidettävältä tavalta toimia yhdessä jäsenkuntien kanssa. Lisäksi tarkoitus on ollut, että toimintatavat ovat yhtenäiset kaikissa jäsenkunnissa, jolloin myös sopimusten tulisi olla mieluiten yhteiset ja niiden määrä tulisi rajoittaa minimiin.

YTJ:

Lautakunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY –kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2016-2018 esityksen mukaisen lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.